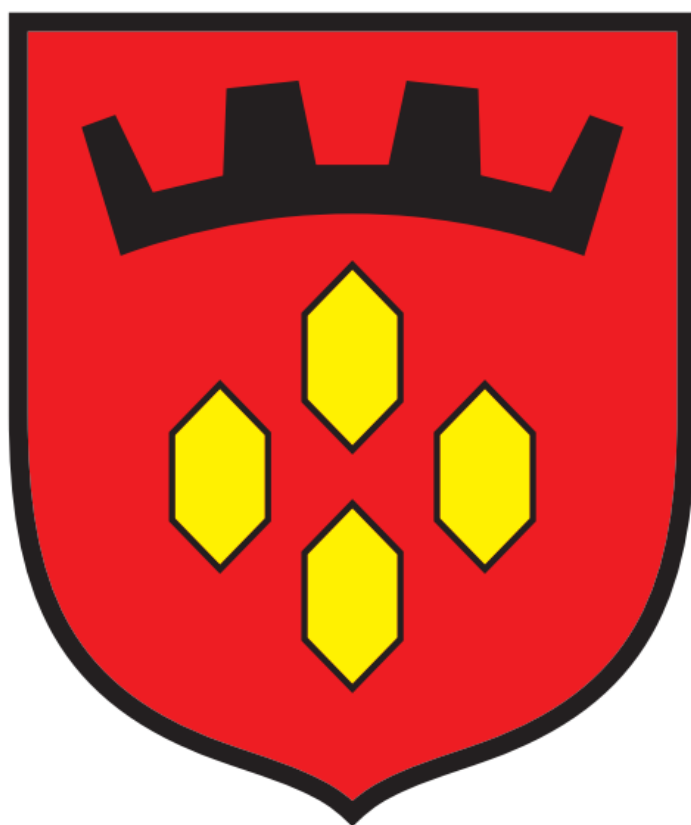


RAPORT SKRÓCONY
DIAGNOZA LOKALNYCH
ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH
PIASTÓW 2019



Cel badania

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Piastów.

Działania badawcze miały na celu:

- ♦ zidentyfikowanie problemów dotyczących między innymi uzależnień w różnych grupach wiekowych;
- ♦ uchwycenie czynników prowokujących do powstawania sytuacji problemowych;
- ♦ określenie skali oraz zakresu tych problemów;
- ♦ rozpoznanie i zdiagnozowanie skutków występujących problemów;
- ♦ propozycję rozwiązań / zmniejszania negatywnych konsekwencji.

Problematyka badania

Badania ankietowe miały na celu analizę wybranych problemów społecznych.

W badaniu wśród osób dorosłych uwzględnione zostały takie obszary jak:

1. problem alkoholowy- częstotliwość spożywania alkoholu, znajomość osób nadużywających napoje alkoholowe, rozpowszechnienie alkoholizmu w środowisku lokalnym;
2. problem nikotynowy- częstotliwość palenia, konsekwencje zdrowotne palenia papierosów;
3. problem narkotykowy- dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki;
4. problem przemocy- występowanie przemocy domowej, znajomość rodzin dotkniętych problemem przemocy, postawy wobec stosowania kar cielesnych.

W badaniu wśród uczniów uwzględnione zostały takie obszary jak:

1. problem alkoholowy- częstotliwość spożywania, dostępność, znajomość osób pijących, znajomość instytucji pomocowych, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
2. problem nikotynowy- częstotliwość palenia, dostępność, znajomość osób palących, znajomość konsekwencji zdrowotnych;

3. problem narkotykowy- częstotliwość zażywania, dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki, znajomość konsekwencji zdrowotnych i prawnych z tytułu ich posiadania;
4. problem zażywania dopalaczy- częstotliwość zażywania, dostępność, znajomość osób zażywających dopalacze, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
5. problem przemocy- perspektywa osoby doświadczającej przemocy oraz świadka przemocy, uczestnictwo w czynnym akcie przemocy, występowanie przemocy rówieśniczej i domowej;
6. problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od komputera czy Internetu.

Ponadto badaniem zostali objęci także pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

W badaniu wśród pracowników punktów sprzedaży zostały poruszone takie kwestie, jak:

1. problem dostępu do substancji legalnych, w tym częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe i niepełnoletnie; prób zakupu papierosów, piwa bezalkoholowego o zawartości nieprzekraczającej 0,5% alkoholu i napojów energetyzujących przez nieletnich;
2. postawy osób będących w stanie silnego upojenia alkoholem;
3. znajomość przypadków sprzedaży papierosów i alkoholu nieletnim;
4. przestrzeganie zasad sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.

Przebieg badania oraz metodologia

Niniejszy raport opiera się na wynikach badania ilościowego. Do przeprowadzenia badań wśród dorosłych mieszkańców i sprzedawców z punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wykorzystano metodę PAPI (ang. *Paper & Pen Personal Interview*). Dodatkowo na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Piastowie udostępniono ankietę dla mieszkańców w wersji on-line.

W przypadku uczniów najbardziej dogodną metodą była ankieta w formie aplikacji internetowej. Badanie zostało przeprowadzone zgodnie z zasadami etyki, bowiem wszyscy uczestnicy badania zostali poinformowani o zachowaniu anonimowości i poufności, w związku z czym oddzielono dane odnośnie tożsamości pojedynczych badanych od informacji, jakich udzielili. Ponadto, ankietując uczniów za każdym razem uzyskiwano zgodę Dyrektora szkoły na przeprowadzenie badań w ich placówce.

Badania ankietowe zostały przeprowadzone w okresie maj- lipiec 2019 roku.

Charakterystyka próby badawczej

Dla określenia postaw mieszkańców wobec potencjalnych problemów społecznych badania ankietowe przeprowadzono w trzech grupach respondentów zróżnicowanych pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek, wykształcenie.

Dorośli mieszkańcy gminy

- badania przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 364 osób, w tym 282 kobiety i 82 mężczyzn

Uczniowie szkół

- 457 uczniów klas siódmych, ósmych szkół podstawowych i trzecich gimnazjalnych; w tym 225 dziewcząt oraz 232 chłopców
- 76 uczniów liceum; w tym 40 dziewcząt oraz 36 chłopców

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- badania przeprowadzone w 30 punktach sprzedaży

Zaprezentowane poniżej dane pochodzą ze statystyk prowadzonych przez gminę Piastów.

2018 rok:

- „Przeprowadzono 17 kontroli placówek handlowych sprzedających napoje alkoholowe na terenie miasta Piastowa. Podczas w/w kontroli nie stwierdzono naruszeń przepisów Ustawy z dn. 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Wydano 6 postanowień w sprawie przedłużenia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz trzy postanowienia zezwalające na sprzedaż alkoholu.
- W trakcie dyżurów przyjęto 126 osób, wszczęto 8 postępowań, w których uczestnicy rozmów motywujących do leczenia przeprowadzanych przez członków GKRPA zobowiązali się do dobrowolnego poddania się terapii odwykowej. Ich postępowanie i zachowanie monitorowane było na bieżąco przez członków GKRPA. Wysłano dwa wnioski do Sądu Rejonowego w Pruszkowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Jeden z nich zakończył się prawomocnym postanowieniem.”¹

2017 rok:

- „Przeprowadzono 15 kontroli placówek handlowych sprzedających napoje alkoholowe na terenie miasta Piastowa. Podczas w/w kontroli nie stwierdzono naruszeń przepisów Ustawy z dn. 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Wydano 6 postanowień w sprawie przedłużenia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz trzy postanowienia zezwalające na sprzedaż alkoholu.
- W trakcie dyżurów przyjęto 128 osób, wszczęto 8 postępowań, w których uczestnicy rozmów motywujących do leczenia przeprowadzanych przez członków GKRPA zobowiązali się do dobrowolnego poddania się terapii odwykowej. Ich postępowanie i zachowanie monitorowane było na bieżąco przez członków GKRPA.”²

¹ *Sprawozdanie z działalności GKRPA w Piastowie za rok 2018*

² *Sprawozdanie z działalności GKRPA w Piastowie za rok 2017*

2016 rok:

- „Przeprowadzono 17 kontroli placówek handlowych sprzedających napoje alkoholowe na terenie miasta Piastowa. Nie stwierdzono naruszeń przepisów Ustawy z dn. 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Wydano 8 postanowień w sprawie przedłużenia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz jedno postanowienie zezwalające na sprzedaż alkoholu.
- W trakcie dyżurów przyjęto 120 osób, wszczęto 12 postępowań, w których uczestnicy rozmów motywujących do leczenia przeprowadzanych przez członków GKRPA zobowiązali się do dobrowolnego poddania się terapii odwykowej. Ich postępowanie i zachowanie monitorowane było na bieżąco przez członków GKRPA.”³

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2016-2018

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Rok 2018

- Podjęto współpracę z podmiotami leczniczymi z terenu gminy Pruszków, udzielającymi świadczeń zdrowotnych w obszarze leczenia uzależnienia od alkoholu. Zagwarantowano osobom uzależnionym, będącym mieszkańcami Piastowa, korzystanie z ponadpodstawowego programu terapii uzależnień poprzez zawarcie całorocznych umów z: Samodzielnym Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Pruszkowie, świadczącym usługi zdrowotne w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie; Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza z siedzibą w Pruszkowie świadczącym usługi zdrowotne w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia Od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie.
- Prowadzono i finansowano w ciągu całego roku Punkt Informacyjno-Konsultacyjny- Punkt Interwencji Kryzysowej.
- Wsparto inicjatywę przedstawicieli piastowskiej grupy samopomocowej Anonimowych Alkoholików. Dofinansowano przejazd autokarem, dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, na „Ogólnopolski Złot Radości 2018”.

³ Sprawozdanie z działalności GKRPA w Piastowie za rok 2016

Rok 2017

- Podjęto współpracę z podmiotami leczniczymi z terenu gminy Pruszków, udzielającymi świadczeń zdrowotnych w obszarze leczenia uzależnienia od alkoholu. Zagwarantowano osobom uzależnionym realizację ponadpodstawowego programu terapii uzależnień, który nie jest finansowany ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia. W celu zwiększenia kompleksowości i spójności opieki terapeutycznej zawarto całoroczne umowy z: Samodzielnym Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Pruszkowie, świadczącym usługi zdrowotne w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie; Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza z siedzibą w Pruszkowie świadczącym usługi zdrowotne w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia Od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie.-
- Prowadzono i finansowano w ciągu całego roku Punkt Interwencji Kryzysowej.
- Wsparto inicjatywę przedstawicieli grupy samopomocowej Anonimowych Alkoholików. Dofinansowano przejazd autokarem, dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, na „Ogólnopolski Zlot Radości – Kraków 2017”.

Rok 2016

- Zawarto całoroczne umowy w sprawie ponadpodstawowej opieki dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, finansowanych w ramach działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych z: Samodzielnym Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Zdrowotnej w Pruszkowie- Poradnią Leczenia Odwykowego „Pod Bocianem” w Pruszkowie; Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia- Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia Od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie.
- Wspierano także stowarzyszenia poprzez dofinansowywanie inicjatyw, których celem jest propagowanie abstynencji i trzeźwości. Szczególnie uwzględniono organizację samopomocową (Al-Anon, AA). Dofinansowano dojazd członków grupy na „Ogólnopolski Zlot Radości – Gdańsk 2016”.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Rok 2018

- Finansowano w ciągu całego roku działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Finansowano działalność placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży- Świetlicy Środowiskowo-Integracyjnej „Dom Jana Pawła II”. W ciągu roku z pomocy świetlicy korzystało 50-cioro dzieci, w tym 30-cioro z rodzin z problemem alkoholowym.
- Zorganizowano kolonię letnią z programem profilaktycznym, dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych zamieszkających na terenie gminy Piastów. Dofinansowano turnus wypoczynkowy w Osiecznej. Wzięło w nim udział 30 dzieci w przedziale wiekowym 7-16 lat.

Rok 2017

- Finansowano w ciągu całego roku działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Prowadzono i finansowano działalność placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży „Dom Jana Pawła II” w formie opiekuńczej (z programem wychowawczym). W ciągu roku z pomocy placówki korzystało 50-cioro dzieci, w tym 30-cioro z rodzin z problemem alkoholowym.
- Zorganizowano dwie kolonie letnie z programem profilaktycznym, dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych zamieszkałych na terenie gminy Piastów. Sfinansowano turnus wypoczynkowy do Pucka, w którym wzięło udział 41 dzieci w przedziale wiekowym 7-16 lat. Dofinansowano turnus wypoczynkowy do Osiecznej, w którym wzięło udział 30 dzieci w przedziale wiekowym 7-16 lat.

Rok 2016

- Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piastowie działań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu zobowiązania do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
- Prowadzono politykę informacyjną w zakresie problematyki uzależnień (pomoc rodzinie w której występuje problem alkoholowy), poprzez publikowanie artykułów i informacji w lokalnych środkach masowego przekazu, na stronie internetowej miasta.
- Prowadzono i finansowano działalność punktu interwencji kryzysowej w zakresie problematyki przemocy domowej, problematyki alkoholowej i narkomanii, konsultacje indywidualne dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz prowadzenie działań interwencyjno- wspierających.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii

Rok 2018

- Kontynuowano realizację bezpłatnej kampanii społecznej „Masz wpływ – Wybierz Marzenia, Nie ryzyko”, organizowanej przez Stowarzyszenie Diakonia w ramach Narodowego Programu Zdrowia, na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kampania adresowana była do sprzedawców napojów alkoholowych nt. zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- W szkołach publicznych z terenu gminy Piastów przeprowadzono programy z zakresu profilaktyki uniwersalnej, skierowane do dzieci i młodzieży, a także do rodziców i nauczycieli. Finansowanie obejmowało programy, które miały na celu wzmacnianie czynników chroniących i niwelowaniem czynników ryzyka.

- Sfinansowano realizację warsztatów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień w Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza w Piastowie dla uczniów oraz Rady Pedagogicznej. W programie wzięło udział 152 uczniów oraz 23 nauczycieli.
- Sfinansowano realizację programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów” w Szkole Podstawowej Nr 5 dla uczniów II klas gimnazjalnych, ich rodziców oraz Rady Pedagogicznej. W programie wzięło udział 126 uczniów, 34 nauczycieli oraz 12 rodziców.
- Sfinansowano realizację programu profilaktycznego z zakresu profilaktyki alkoholowej pn. „Debata” w Szkole Podstawowej Nr 2 dla uczniów trzech klas VI i klasy VII oraz rodziców i Rady Pedagogicznej. W programie wzięło udział 87 uczniów, 32 nauczycieli oraz 14 rodziców.
- Przeprowadzono warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców dzieci dwóch grup przedszkolnych w Przedszkolu Miejskim nr 1 w Piastowie. Warsztaty zostały zrealizowane na podstawie programu profilaktycznego „Szkoła dla rodziców i wychowawców cz. I”. W programie wzięło udział 11 rodziców, z czego 9 ukończyło.
- Zorganizowano zajęcia dla dzieci i młodzieży w ramach akcji „Lato w mieście”.
- Sfinansowano zajęcia sportowe z elementami profilaktyki uzależnień – „Lato z piłką”. Celem prowadzonych zajęć była realizacja programu profilaktycznego „Wolę grać, niż brać”, zainicjowanego przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, propagującego zdrowy i aktywny styl życia. W zajęciach brało udział do 12 osób w przedziale wiekowym od 7 do 13 lat.
- Sfinansowano zajęcia animacyjne dla dzieci i młodzieży z elementami profilaktyki uzależnień w ramach akcji „Lato w mieście”. W zajęciach uczestniczyło średnio około 46 osób.
- Zorganizowano szkolenia dla pracowników oświaty zatrudnionych w Szkole Podstawowej nr 3 w Piastowie.
- Przeszkolono trzech nauczycieli z zakresu programu profilaktycznego „Przyjaciele Zippiego” w celu jego realizacji na terenie szkoły w roku szkolnym 2018/2019. Powyższy program dotyczy promocji zdrowia psychicznego wśród dzieci w wieku 5-8 lat, kształtuje i rozwija umiejętności psychospołeczne u małych dzieci.
- Przeszkolono pedagoga i psychologa z zakresu programu profilaktycznego „Szkoła dla rodziców i wychowawców cz. I” w celu jego realizacji na terenie szkoły i/lub w innych placówkach oświatowych w roku szkolnym 2018/2019. Założeniem programu jest zwiększenie umiejętności wychowawczych beneficjentów oraz zmiana postaw wychowawczych rodziców/wychowawców na takie, które by zapobiegały lub minimalizowały wystąpienie zachowań problemowych/ryzykownych dzieci i młodzieży.
- Dofinansowano zakup nagród dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 5 najbardziej zaangażowanych w realizację projektu profilaktyczno-zdrowotnego na terenie szkoły.

- Zorganizowano imprezy edukacyjno-profilaktyczne, skierowane do mieszkańców Piastowa, a szczególnie do dzieci i młodzieży.
 - Sfinansowano imprezę z okazji Dnia Dziecka.
 - Dofinansowano piknik rodzinny współorganizowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym wynajęto dwie dmuchane zjeżdżalnie.
 - Sfinansowano prelekcję i prezentację przeznaczoną dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza oraz oddziałów gimnazjalnych prowadzonych przez Szkoły Podstawowe nr 3 i nr 5 w temacie „Historia Jednostki Grom – udział Cichociemnych w życiu konspiracyjnym okupowanej Polski oraz w Powstaniu Warszawskim.
 - Zakupiono materiały profilaktyczne (naklejki, ulotki i plakaty związane z uzależnieniami dla mieszkańców Piastowa, nagrody dla uczniów, gadżety profilaktyczne- breloki, opaski, notesy, magnesy).

Rok 2017

- Sfinansowano i przeprowadzono kampanię „Zachowaj trzeźwy umysł” w Szkole Podstawowej Nr 2 oraz Gimnazjum Nr 1 (obecnie Szkoła Podstawowa Nr 5) i Gimnazjum Nr 2 (obecnie Szkoła Podstawowa Nr 3) dla uczniów i nauczycieli.
- Od listopada 2017 r. rozpoczęto realizację bezpłatnej kampanii społecznej „Masz wpływ – Wybierz Marzenia, Nie ryzyko”, adresowanej do sprzedawców napojów alkoholowych nt. zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia, w ramach Narodowego Programu Zdrowia, na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kluczowym elementem kampanii była (i jest nadal) dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym: plakatów, naklejek i ulotek do punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy Piastów.

W szkołach publicznych z terenu gminy Piastów przeprowadzono programy z zakresu profilaktyki uniwersalnej, skierowane do dzieci i młodzieży, a także do rodziców i nauczycieli. Finansowanie obejmowało programy, które miały na celu wzmacnianie czynników chroniących i niwelowanie czynników ryzyka. W sumie we wszystkich programach profilaktycznych przeprowadzonych w szkołach, wzięło udział 789 osób, w tym uczniowie, ich rodzice oraz Rada Pedagogiczna.

- Sfinansowano realizację warsztatów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień w Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza w Piastowie dla uczniów, rodziców oraz Rady Pedagogicznej.
- Sfinansowano dwie realizacje programu profilaktyki zintegrowanej pt. „NOE” w Gimnazjum Nr 1 w Piastowie (obecnie Szkoła Podstawowa Nr 5) dla uczniów, rodziców oraz Rady Pedagogicznej.

- Sfinansowano dwie realizacje programu profilaktyki młodzieżowej pt. „SAPER” w Gimnazjum Nr 2 w Piastowie (obecnie Szkoła Podstawowa Nr 3) dla uczniów dwóch klas I.
- Sfinansowano przeprowadzenie wykładu naukowego pt. „ Fakty i mity o alkoholu” dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza w Piastowie.
- Sfinansowano realizację programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów” w Szkole Podstawowej Nr 3 dla uczniów II i III klas gimnazjalnych, ich rodziców oraz Rady Pedagogicznej.
- Zorganizowano zajęcia dla dzieci i młodzieży w ramach akcji „Zima w mieście” oraz akcji „Lato w mieście”.
 - Sfinansowano zajęcia sportowe z elementami profilaktyki uzależnień – „Zima z piłką”. W zajęciach uczestniczyło codziennie od 10 do 20 dzieci w różnym wieku.
 - Sfinansowano zajęcia sportowe z elementami profilaktyki uzależnień – „Lato z piłką”. W zajęciach uczestniczyło codziennie od 15 do 25 dzieci w przedziale wiekowym od 9 do 13 lat.
 - Sfinansowano zajęcia animacyjne z elementami profilaktyki uzależnień.
 - Sfinansowano przeprowadzenie 3 warsztatów dekoracji pierników z elementami profilaktyki uzależnień.
- Dofinansowano zakup nagród dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 5 (dawne Gimnazjum Nr 1) najbardziej zaangażowanych w realizację projektu profilaktyczno-zdrowotnego.
- Zorganizowano imprezy edukacyjno-profilaktyczne, skierowane do mieszkańców Piastowa, a szczególnie do dzieci i młodzieży.
 - Sfinansowano imprezę z okazji Dnia Dziecka.
 - Sfinansowano imprezę na rzecz propagowania zdrowego, aktywnego stylu życia, stanowiącą część programu profilaktycznego „Wolę grać, niż brać” (zainicjowanego przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) dla dzieci i młodzieży, pochodzącej z terenu gminy Piastów.
 - Sfinansowano program edukacyjny „Spotkania z historią”, polegający na wykonaniu przez jednostkę specjalną Grom inscenizacji wydarzeń upamiętniających przebieg Powstania Warszawskiego oraz prezentację powstania i historii jednostki specjalnej Grom.
 - Sfinansowano Profilaktyczną Imprezę Mikołajkową (wraz z upominkami świątecznymi) dla 120 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, zamieszkałych na terenie gminy Piastów.
- Przeprowadzono szkolenia:
 - Sfinansowano szkolenie dla członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dotyczące pracy z rodziną w kryzysie, w tym procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia.
 - Dofinansowano połowę kosztów przeszkolenia psychologa ze Szkoły Podstawowej Nr 3 w Piastowie w zakresie Treningu Zastępowania Agresji (ART). Celem było podniesienie kompetencji osoby pracującej z dziećmi i młodzieżą, borykających się z różnymi problemami.

Rok 2016

- Wspierano, dofinansowywano lub finansowano realizację, w szkołach i innych placówkach oświatowo wychowawczych, programy edukacyjne i profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży, a także do rodziców i nauczycieli, które dotyczą różnych rodzajów środków uzależniających.
 - Sfinansowano realizację programu „Przeciwdziałania Agresji ART” w Gimnazjum nr 2 dla uczniów klas II i III.
 - Sfinansowano realizację IV edycji warsztatów profilaktyczno-terapeutycznych z zakresu profilaktyki uzależnień w Liceum Ogólnokształcącym dla uczniów, Rodziców uczniów oraz Rady Pedagogicznej.
 - Sfinansowano realizację profilaktycznych zajęć w Szkole Podstawowej nr 4 dla uczniów z klas II, III i V, nauczycieli oraz Rodziców uczniów.
 - Sfinansowano realizację profilaktycznych warsztatów w Szkole Podstawowej nr 2 dla uczniów, Rady Pedagogicznej oraz Rodziców uczniów.
 - Sfinansowano przeprowadzenie wykładu naukowego pt. „Alkohol drogą donikąd” dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Piastowie.
 - Sfinansowano realizację programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów” w Gimnazjum nr 1 dla uczniów, Rodziców oraz Rady Pedagogicznej.

1. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Rok 2018

- Udzielono wsparcia finansowego czterem organizacjom pozarządowym z terenu gminy Piastów w wysokości 30.000,00 zł na realizację zadań, związanych z profilaktyką uzależnień wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzono zajęcia sportowe.
 - I. Stowarzyszenie „Możesz” na rzecz psychoprofilaktyki i rozwoju dzieci i młodzieży otrzymało 11 500,00 zł dotacji, w ramach której zrealizowało następujące przedsięwzięcia:
 - *Świetliki* – wydarzenie organizowane dla dzieci i młodzieży oraz wychowawców i wolontariuszy ze świetlic socjoterapeutycznych z Piastowa, polegające na zajęciach warsztatowych, konkursach tematycznych i zabawach integracyjnych.
 - *Festyn Rodzinny* – wydarzenie polegające na współorganizacji akcji „Dzień Dziecka Bożego”, w ramach której przygotowywane są konkursy, gry i zabawy rodzinne promujące aktywny, rodzinny wypoczynek wolny od uzależnień.
 - II. Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Piastów otrzymał dotację w wysokości 6 000,00 zł na realizację projektu „Harcerskie drogi omijają nałogi”. Jest to cykliczny projekt realizowany corocznie, w ramach którego odbywają się spotkania promujące zdrowy styl życia, zdrowe odżywianie i unikanie używek wszelkiego rodzaju.

- III. MUKS „PIVOT” – otrzymał dotację w wysokości 6 250,00 zł na realizację programu: Zajęcia profilaktyczno-sportowe w unihokeju. Program obejmuje zajęcia sportowe przeplatane mini warsztatami na temat uzależnień, przekazywanymi w sposób przystępny dla młodzieży. Organizowane są zawody sportowe uczące zdrowej rywalizacji, współpracy w zespole i przeciwdziałające przemocy.
- IV. UKS „HYOSAI”- otrzymał dotację w wysokości 6 250,00 zł na realizację programu: Zapobieganie i zwalczanie alkoholizmu, marginalizacji dzieci i młodzieży z grup upośledzonych społecznie i/lub ze środowisk niewydolnych wychowawczo i finansowo, poprzez stwarzanie atrakcyjnej alternatywy spędzania czasu wolnego – ogólnorozwojowych zajęć siłowych.

Rok 2017

- Udzielono wsparcia finansowego czterem organizacjom pozarządowym z terenu gminy Piastów w wysokości 30.000,00 zł na realizację zadań, związanych z profilaktyką uzależnień wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzono zajęcia sportowe.
- I. Stowarzyszenie „Możesz” na rzecz psychoprofilaktyki i rozwoju dzieci i młodzieży otrzymało 12.000,00 zł dotacji i wykonało następujące przedsięwzięcia:
 - *Świetliki* - wydarzenie zostało zorganizowane dla dzieci i młodzieży oraz wychowawców i wolontariuszy z placówek wsparcia dziennego z terenu miasta Piastów i polegało na przeprowadzeniu zajęć warsztatowych, konkursów tematycznych i zabaw integracyjnych.
 - *Festyn rodzinny* - wydarzenie polegało na współorganizacji akcji „Dzień Dziecka Bożego”, w ramach którego przeprowadzono konkursy, gry i zabawy rodzinne, promujące aktywny, rodzinny, wolny od uzależnień wypoczynek.
 - *Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców* - celem spotkań był wzrost wiedzy, kompetencji i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców.
- II. Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Piastów otrzymał dotację w wysokości 6.000,00 zł na realizację projektu: „Harcerskie drogi omijają nałogi”. W ramach projektu odbyły się cykliczne spotkania, promujące zdrowy styl życia, zdrowe odżywianie i unikanie substancji psychoaktywnych. Ponadto prowadzono warsztaty prozdrowotne.
- III. MUKS „Pivot” – otrzymał dotację w wysokości 6.000,00 zł na realizację programu: „Zajęcia profilaktyczno-sportowe w unihokeju. Poprzez zawody sportowe, celem było nauczenie młodzieży zdrowej rywalizacji, współpracy w zespole, zbudowanie pozytywnych relacji i więzi między uczestnikami, a także przeciwdziałanie agresji.
- IV. UKS „Hyosai”- otrzymał dotację w wysokości 6.000,00 zł na realizację programu: „Zapobieganie i zwalczanie alkoholizmu, marginalizacji dzieci i młodzieży z grup nieprzystosowanych społecznie i/lub ze środowisk niewydolnych wychowawczo i finansowo, poprzez stwarzanie atrakcyjnej alternatywy spędzania czasu wolnego”.

Rok 2016

- Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom i stowarzyszeniom: Stowarzyszenie „Możesz”, Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Piastów, MUKS „Pivot”, UKS „Hyosai”.
- Sfinansowano organizację zajęć sportowych w ramach „Ferie z piłką”.
- Sfinansowano realizację profilaktycznego dnia Dziecka dla dzieci młodzieży zamieszkałych na terenie Piastowa.
- Dofinansowano kolejną edycję obozu żeglarskiego, realizowanego dla podopiecznych Świetlicy Środowiskowo- Integracyjnej „Dom Jana Pawła II” w Piastowie.
- Sfinansowano wyjazd dla dzieci i młodzieży na profilaktyczne kolonie do Łeby. Wzięło w nim udział 45 dzieci zamieszkałych w Piastowie.
- Sfinansowano wyjazd dla dzieci i młodzieży na profilaktyczne kolonie do Osiecznej. Wzięło w nim udział 25 dzieci zamieszkałych na terenie Piastowa.
- Sfinansowanie wyjazdu młodzieży na obóz sportowy dla dziewcząt do lat 14 z rodzin dysfunkcyjnych zamieszkałych na terenie Piastowa.
- Sfinansowano organizację zajęć sportowych w ramach „Lato z piłką”.
- Sfinansowano realizację Profilaktycznej Imprezy Mikołajkowej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych zamieszkałych na terenie Piastowa.⁴

Tabela 1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2016- 2018

Dane przedstawione w Sprawozdaniach z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2016-2018 wskazują, że na terenie gminy Piastów realizowany jest szereg działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży. Strategia obejmuje przede wszystkim realizację programów profilaktycznych w szkołach, a także organizowanie różnego rodzaju form spędzania czasu wolnego przez dzieci tj. spotkań integracyjnych, zajęć pozalekcyjnych, konkursów. Organizowane są również szkolenia i warsztaty profilaktyczne dla kadry pedagogicznej, a także inne spotkania angażujące do uczestnictwa społeczność lokalną oraz promujące zdrowy i aktywny tryb życia.

⁴ Opracowano na podstawie *Sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2016- 2018*

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta Piastowa:

W latach 2016- 2018 (do maja) obowiązywała Uchwała Nr XI/66/2015 Rady Miejskiej w Piastowie z dnia 25 sierpnia 2015r., na mocy której na terenie miasta Piastowa ustalono 30 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 10 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

W trakcie roku, to jest w dniu 29 maja 2018 r., w związku z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, rada gminy podjęła uchwałę NR XLVIII/361/2018 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Piastowa. Na mocy uchwały ustalono:

- 1) 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, w tym:
 - a) 30 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
 - b) 10 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.
 - 2) 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym:
 - a) 30 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
 - b) 10 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.
 - 3) 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu, w tym:
 - a) 30 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
 - b) 10 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.
- Ogółem ustalono 120 zezwoleń.⁵

⁵ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2018

I. Problem alkoholizmu w świadomości dorosłych mieszkańców z gminy Piastów

Główne wyniki badania

A. ZJAWISKO ALKOHOLIZMU W ŚRODOWISKU LOKALNYM:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Problem alkoholizmu został oceniony najwyżej w hierarchii problemów, uzyskując wagę punktową 3,18.

- 40,38% mieszkańców uznało problem alkoholizmu za bardzo powszechny.
- 54,67% badanych mieszkańców było zdania, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej.
- 66,67% badanych sprzedawców potwierdziło, że spotyka się z próbami zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe.
- 51,10% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol.
- 18,13% respondentów potrafiło wskazać przynajmniej jedną instytucję na terenie gminy, świadczącą pomoc dla osób uzależnionych. Niestety pozostałe 81,87% przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.
- Większość badanych mieszkańców było zdania, że spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, jak również widok osób pijących lub awanturujących się pod wpływem alkoholu są rzadsze w porównaniu z ostatnimi latami.
- 36,26% ankietowanych mieszkańców stwierdziło, że spożycie alkoholu wśród osób dorosłych utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast 34,89% przyznało, że jest większe.
- 63,46% respondentów było zdania, że spożycie alkoholu przez osoby niepełnoletnie zwiększyło się.
- 21,43% badanych mieszkańców przyznało, że dostrzega problem spożywania alkoholu w miejscach pracy na terenie gminy natomiast są to sporadyczne przypadki.
- 63,33% ankietowanych sprzedawców stwierdziło, że rzadko spotyka się z próbami zakupu alkoholu przez osoby poniżej 18 roku życia.

- 46,67% badanych sprzedawców przyznało, że próby zakupu piwa bezalkoholowego o zawartości nieprzekraczającej 0,5% przez osoby poniżej 18 roku życia zdarzają się rzadko.
- 90,00% badanych sprzedawców nie spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim na terenie Piastowa.
- Połowa ankietowanych sprzedawców przyznała, że zdarzają się sytuacje, że osoby niepełnoletnie proszą dorosłych, aby zakupili dla nich alkohol.

B. POSTAWY WOBEC ALKOHOLU:

- 22,25% respondentów zadeklarowało abstynencję.
- 56,04% badanych mieszkańców przyznało, że pije alkohol tylko okazjonalnie.
- 76,92% ankietowanych ma świadomość tego, że alkohol zawarty w piwie lub winie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce.
- Zdaniem 78,85% alkohol zawarty w piwie lub winie może tak samo uzależniać jak inne napoje wysokoprocentowe.
- 22,25% badanych mieszkańców było zdania, że alkohol może być dobrym sposobem na radzenie sobie ze stresem. Niestety, takie podejście może przyczyniać się także do jego nadużywania, szerząc tym samym problem alkoholizmu.
- 51,92% mieszkańców skłaniało się ku stwierdzeniu, że odczuwanie potrzeby napicia się alkoholu raz w tygodniu lub nawet raz w miesiącu jest już sygnałem ostrzegawczym i może świadczyć o uzależnieniu.
- 33,52% respondentów stwierdziło, że tylko codzienne spożywanie alkoholu może prowadzić do uzależnienia.
- 23,08% badanych mieszkańców przyznało, że w ich domu jest przyzwolenie na picie napojów energetyzujących lub piwa bezalkoholowego.
- Wszyscy ankietowani sprzedawcy uznali za niestosowną sprzedaż alkoholu dorosłej osobie nietrzeźwej, jak również sprzedaż alkoholu osobie niepełnoletniej.
- Wszyscy badani sprzedawcy zadeklarowali, że w przypadku wątpliwości, co do wieku kupującego alkohol, proszą o okazanie dokumentu tożsamości.

Wnioski i rekomendacje

Wyniki badania wskazują, że w opinii ankietowanych mieszkańców najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Ważność tego problemu została oceniona powyżej przeciętnej, dlatego też zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy, a należą do nich m.in.:

- Kontrole punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.
- Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z asertywnych technik odmowy sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym.
- Zwiększenie poziomu egzekwowania prawa w zakresie spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
- Dofinansowanie programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia.
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, na przykład poprzez plakaty i ulotki informacyjne.
- Podejmowanie działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki alkoholowej- organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół.
- Zwiększenie osobom dorosłym dostępności do programów edukacyjnych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia.

II. Problem narkomanii w świadomości dorosłych mieszkańców z gminy Piastów

Główne wyniki badania

A. ZJAWISKO NARKOMANII W ŚRODOWISKU LOKALNYM:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.
- Problemy narkomanii oraz używania nowych substancji psychoaktywnych- dopalaczy uzyskały w ocenie mieszkańców wagę punktową odpowiednio 2,73 i 2,82.
- 35,44% badanych było zdania, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie gminy, natomiast są to nieliczne przypadki.
- Zdecydowana większość badanych tj. 88,74% nie posiada wiedzy na temat tego, gdzie można nabyć narkotyki.
- 18,86% respondentów potwierdziło dostępność narkotyków na terenie gminy Piastów, najczęściej wskazując marihuanę, dopalacze, haszysz i amfetaminę.
- 20,05% ankietowanych przyznało, że zna co najmniej jedną osobę, która zażywa narkotyki.

B. POSTAWY WOBEC NARKOTYKÓW:

- Większość badanych mieszkańców, to jest 81,04% była zgodna w ocenie, że narkotyki nie są dobrym sposobem na radzenie sobie w sytuacjach kryzysowych.
- 89,56% mieszkańców zdecydowanie odpowiedziało, że dopalacze są równie szkodliwe co narkotyki.
- 14,56% badanych przyznało się do eksperymentowania z narkotykami, w tym 6,87% stwierdziło, że był to jednorazowy kontakt, 7,14% potwierdziło ich kilkukrotne użycie, a 0,55% zadeklarowało, że sięga po narkotyki co jakiś czas.
- Najbardziej popularnym narkotykiem okazała się marihuana, do której użycia przyznało się 96,23% badanych, którzy potwierdzili kontakt z narkotykami.

Wnioski i rekomendacje

Badania zrealizowane wśród mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii oraz nowych substancji psychoaktywnych w niewielkim stopniu dotyczy gminy Piastów, niemniej jednak, aby uniknąć rozpowszechnienia się problemu, zasadne jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii w tym m.in.:

- Realizowanie lokalnych kampanii społecznych na temat działania substancji psychoaktywnych, w szczególności narkotyków i dopalaczy.
- Rozpowszechnianie rzetelnych informacji na temat substancji odurzających i ich szkodliwości poprzez lokalną prasę, tablice informacyjne, media.
- Promowanie wśród społeczności lokalnej zdrowego stylu życia.
- Zapewnienie określonym grupom adresatów (m.in. młodzieży, rodzicom, nauczycielom, dorosłym mieszkańcom, kierowcom, klientom punktu informacyjno- konsultacyjnego) dostępu do materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki narkotykowej.
- Współpraca lokalnych instytucji w zakresie organizacji zadań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii.

III. Problem nikotynowy w świadomości dorosłych mieszkańców gminy Piastów

Główne wyniki badania

A. PALENIE PAPIEROSÓW W ŚRODOWISKU LOKALNYM:

- 33,52% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że pali papierosy.
- Do nałogowego palenia przyznało się 47,54% palących.
- 97,54% palących respondentów ma świadomość tego, że palenie papierosów szkodzi ich zdrowiu.
- 47,54% ankietowanych mieszkańców przyznało, że pali papierosy przy dzieciach.
- 59,89% ogółu badanych mieszkańców było zdania, iż palenie bierne szkodzi tak samo jak palenie czynne.
- 46,67% sprzedawców przyznało, że rzadko spotyka się z próbami zakupu papierosów przez nieletnich.
- Wszyscy badani sprzedawcy uważają sprzedaż papierosów osobie niepełnoletniej jako niestosowne zachowanie.
- 10,00% ankietowanych sprzedawców przyznało, że zdarzyło się im sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej.

Wnioski i rekomendacje

Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Piastów zwracają uwagę na problem uzależnienia od nikotyny i jednocześnie wskazują na podjęcie między innymi takich działań, jak:

- Realizowanie programów podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji używania papierosów.
- Prowadzenie edukacji społecznej na temat szkodliwości wdychania dymu tytoniowego przez osoby niepalące.

IV. Przemoc w opiniach dorosłych mieszkańców gminy Piastów

Główne wyniki badania

A. ZJAWISKO PRZEMOCY W ŚRODOWISKU LOKALNYM:

- 30,49% badanych mieszkańców potwierdziło znajomość rodzin, w których stosowana jest przemoc.
- Według 53,02% ankietowanych najpoważniejszym źródłem przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.
- 26,65% ankietowanych dopuszcza stosowanie kar cielesnych wobec dzieci, w sytuacji kiedy inne metody wychowawcze zawodzą.
- Zdecydowana większość badanych przemoc w rodzinie kojarzy z przemocą fizyczną (bicie, popychanie, szarpanie) oraz psychiczną (wyzwiska, poniżanie, krzyki).
- 45,33% ankietowanych jako powód nie zgłoszenia faktu doświadczania przemocy w rodzinie wskazało brak wiary, że ktoś może pomóc.
- Zdaniem większości respondentów przemoc jest przestępstwem i trzeba na nią reagować ponieważ ofiary przemocy nie poradzą sobie same.
- Według 39,01% badanych nie należy się wtrącać w cudze sprawy rodzinne.
- 31,59% ankietowanych mieszkańców uznało, że nie należy się wtrącać, gdyż w ten sposób można zaszkodzić osobie doświadczającej przemocy.
- 70,88% badanych jako instytucję pierwszego kontaktu w sytuacji przemocy w rodzinie wskazało Policję.

Wnioski i rekomendacje

Podsumowując część badań dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, widzimy, że problem ten dotyczy również mieszkańców gminy Piastów. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych, w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz jej przeciwdziałania; w tym m.in.:

- Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach wśród dzieci i młodzieży.
- Realizowanie programów rozwijających umiejętności wychowawcze oraz pozytywne relacje rodzinne.

- Organizowanie spotkań z mieszkańcami i programów informacyjnych podczas, których udzielane byłyby porady jak radzić sobie z przemocą w rodzinie.
- Ułatwianie dostępności informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie.
- Włączanie się w ogólnopolskie akcje/kampanie promujące życie rodzinne bez przemocy.

V. Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi

Główne wyniki badania

A. ZAŻYWANIE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH PRZEZ UCZNIÓW:

- Procent zażywania substancji psychoaktywnych wzrasta dość dynamicznie wraz z wiekiem badanych uczniów.

Poniższa tabela obrazuje procent uczniów, którzy odbyli już inicjację alkoholową, nikotynową i narkotykową.

Używanie substancji psychoaktywnych	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej i trzeciej gimnazjum	Uczniowie liceum
spożywanie alkoholu	45,30%	71,05%
palenie papierosów (tradycyjnych i e-papierosów)	43,11%	59,21%
zażywanie narkotyków	21,44%	27,63%

Tabela 2. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów z terenu gminy Piastów.

- Spośród osób mających za sobą inicjację alkoholową, 29,95% uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 35,85% uczniów liceum piło alkohol za namową osób trzecich.
- Wśród okoliczności sprzyjających sięganiu po alkohol, uczniowie, niezależnie od grupy wiekowej najczęściej wskazywali okres wakacyjny, a jako powód spożywania alkoholu towarzystwo.
- 47,83% badanych uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum przyznało, że spożywają alkohol kilka razy w roku. Uczniowie liceum najczęściej deklarowali, że piją alkohol okazjonalnie, kilka razy w roku lub kilka razy w miesiącu, odpowiedzi te zostały wskazane po równo przez 39,62% badanych.

- Spośród osób mających za sobą inicjację nikotynową, 49,02% uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 37,50% uczniów liceum spróbowało papierosów za namową osób trzecich.
- Zdecydowana większość uczniów palących e-papierosy wyraziła zdanie, że są one mniej szkodliwe niż papierosy tradycyjne.
- Wielu ankietowanych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Pozyskane w trakcie badania dane wskazują, iż takie znajomości zazwyczaj poszerzają się wraz z wiekiem badanych.

Poniższa tabela obrazuje procent znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne wśród uczniów.

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej i trzeciej gimnazjum	Uczniowie liceum
spożywanie alkoholu	77,24%	92,11%
palenie papierosów	85,34%	93,42%
zażywanie narkotyków	31,95%	53,95%
zażywanie dopalaczy	16,63%	17,11%

Tabela 3. Znajomość osób zażywających substancje psychoaktywne

- Wraz z wiekiem wzrasta również możliwość dostępu do zakupu substancji psychoaktywnych.

Poniższa tabela obrazuje ocenę dostępności substancji psychoaktywnych przez uczniów.

Dostępność substancji psychoaktywnych	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej i trzeciej gimnazjum	Uczniowie liceum
Zakup alkoholu		
- bardzo łatwy	14,88%	31,58%
- raczej łatwy	18,38%	30,26%
Zakup papierosów		
- bardzo łatwy	19,26%	34,21%
- raczej łatwy	26,48%	34,21%
Zakup narkotyków		
- bardzo łatwy	3,28%	10,53%
- raczej łatwy	7,22%	13,16%

Tabela 4. Ocena dostępności substancji psychoaktywnych

- Większość ankietowanych nie miało dotąd kontaktu z narkotykami. Do stosowania tego typu substancji psychoaktywnych przyznało się 10,94% uczniów klas szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 18,42% uczniów liceum.
- Najbardziej popularnym wśród młodych osób narkotykiem okazała się marihuana, której używanie potwierdziło 76,00% uczniów klas szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 85,71% uczniów liceum.
- Badani uczniowie prezentują stosunkowo wysoki poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje grupa uczniów, która takiej wiedzy nie posiada.

Poniższa tabela obrazuje poziom wiedzy uczniów w zakresie narkotyków.

Zakres wiedzy w zakresie narkotyków	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej i trzeciej gimnazjum	Uczniowie liceum
Konsekwencje zdrowotne		
- <u>nie znam</u>	9,41%	9,21%
- wiem ogólnie jakie są skutki	52,95%	48,68%
- potrafię dokładnie powiedzieć jaki wpływ mają narkotyki na poszczególne funkcje organizmu	37,64%	42,11%
Konsekwencje prawne		
- <u>nie znam</u>	12,04%	5,26%
- wiem ogólnie jakie są kary	56,67%	65,79%
- potrafię dokładnie powiedzieć jakie sankcje grożą za posiadanie narkotyków	31,29%	28,95%

Tabela 5. Znajomość konsekwencji zdrowotnych oraz sankcji prawnych z tytułu posiadania narkotyków.

- Większość ankietowanych nie miało dotąd kontaktu z dopalaczami. Do stosowania tego typu substancji psychoaktywnych przyznało się 4,81% uczniów klas szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 3,95% uczniów liceum.
- Większość badanych, niezależnie od grupy wiekowej skłaniała się ku stwierdzeniu, że narkotyki i dopalacze nie są dobrym sposobem na radzenie sobie w sytuacjach kryzysowych.

Wnioski i rekomendacje

Część badań dotycząca używania przez uczniów z terenu gminy Piastów różnego rodzaju substancji psychoaktywnych pozwoliła na ocenę poziomu zagrożeń z nimi związanych.

Analizując szczegółowe dane zauważamy, że wraz z wiekiem wzrasta możliwość dostępu do używek jakimi są alkohol, narkotyki czy też papierosy. Co więcej naprawdę wielu uczniów ma problem z asertywnością, gdyż jak przyznają, ich pierwszy kontakt z tego typu

używkami nastąpił za namową osób trzecich. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu również rola rodzica. Jak się okazało w obydwu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się z nimi swoimi problemami.

Należy pamiętać, że młody człowiek, który ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa i funkcjonuje w środowisku, w którym czuje się dobrze, jest mniej podatny na kontakt z używkami, chętniej rozmawia o swoich problemach. Istotne jest zatem budowanie pozytywnego klimatu społecznego, który daje młodemu człowiekowi możliwość rozwijania kompetencji społecznych takich jak asertywność, umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji czy poczucia własnej wartości.

Reasumując, w zakresie profilaktyki szkolnej, zasadnym będzie podejmowanie następujących działań:

- Kontynuowanie programów informacyjno - profilaktycznych podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu, używania narkotyków czy palenia papierosów. Wysoki poziom wiedzy w tym zakresie jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych i świadomych decyzji dotyczących stosowania tego typu substancji psychoaktywnych.
- Kontynuowanie programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, narkotyków/ dopalaczy i papierosów. Szczególnie ważne jest rozwijanie technik asertywnej odmowy, gdyż uczniowie często korzystają z tego typu używek za namową osób trzecich. Jest to o tyle istotne, że uczniowie deklarują liczne znajomości wśród osób niepełnoletnich palących papierosy, spożywających alkohol czy zażywających narkotyki. Ponadto wraz z wiekiem badanych procent tego typu znajomości cały czas niebezpiecznie wzrasta.
- Realizowanie szkoleń i warsztatów dla uczniów z zakresu profilaktyki uzależnień.
- Preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz warsztatów dla młodzieży także zajęcia dla rodziców/prawnych opiekunów, a także dla kadry pedagogicznej.
- Realizowanie warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie: tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.

VI. Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym

Główne wyniki badania

A. ZJAWISKO PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ WSRÓD UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ I UCZNIÓW LICEUM:

- Uczniowie biorący udział w badaniu potwierdzili występowanie przemocy w środowisku szkolnym.
- Wielu uczniów przyznało, że osobiście doświadczyło w szkole przemocy. Takie sytuacje potwierdziło 35,67% uczniów klas szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 25,00% uczniów liceum.
- Zarówno wśród uczniów młodszych jak i starszych najczęściej spotykaną formą przemocy okazała się agresja słowna oraz ośmieszanie i wulgaryzmy.

Poniższa tabela obrazuje występowanie zjawiska przemocy wśród uczniów szkoły podstawowej i uczniów liceum.

Zjawiska przemocy	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej i trzeciej gimnazjum	Uczniowie liceum
złośliwe smsy, wpisy przez komunikatory	49,67%	50,00%
publikowanie w Internecie obraźliwych informacji	41,14%	43,42%
publikowanie amatorskich filmów video	31,73%	25,00%
poniżanie	68,27%	47,37%
zastraszanie	45,08%	27,63%
ośmieszanie, wulgaryzmy	<u>76,59%</u>	<u>63,16%</u>
szantaż	32,17%	28,95%
pobicie, opluwanie	54,05%	26,32%
wyzywiska, agresja słowna	<u>81,18%</u>	<u>56,58%</u>
grożenie, pokazywanie nieprzyzwoitych gestów	56,02%	50,00%
doświadczenie powyższych zachowań przez badanych	27,79%	18,42%

Tabela 6. Różnica ilościowa zjawisk przemocy wśród uczniów szkoły podstawowej i uczniów liceum.

- Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli, w zależności od wieku badanych zmienia się częstotliwość występowania zjawisk przemocowych w szkole. Można również stwierdzić, że wraz z wiekiem badanych ich częstotliwość maleje, czego potwierdzeniem są wyniki ankietyzacji przeprowadzonej wśród uczniów liceum.
- Wraz z wiekiem badanych nieco wzrasta częstotliwość występowania zjawisk przemocy poza terenem szkoły, jak również uczestnictwa w czynnych aktach przemocy.

Zjawiska przemocy	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej i trzeciej gimnazjum	Uczniowie liceum
Spotykane przejawy przemocy poza szkołą	42,23%	47,37%
Czynne uczestnictwo w aktach przemocy	23,41%	25,00%

Tabela 7. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy.

- Uczniowie niezależnie od kategorii wiekowej, najczęściej wskazywali dyrekcję szkoły, wychowawcę czy pedagoga jako osoby, do których się zwrócą, jeśli będą ofiarą lub świadkiem przemocy.
- Wielu uczniów nie zna żadnych instytucji świadczących pomoc dla osób doświadczających przemocy. Wśród uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 32,39% badanych, a wśród uczniów liceum 43,42%.

Wnioski i rekomendacje

Jak wynika z diagnozy równie istotnym problemem występującym w środowisku szkolnym jest przemoc.

Szczególnie istotnym wydaje się być walka z ośmieszaniem, agresją słowną czy poniżaniem. Należy zatem kontynuować projekty skupiające się na profilaktyce problemów agresji i przemocy, ukierunkowane na wszystkich uczniów. Planowane działania powinny być dostosowane do skali realnych problemów w różnych grupach wiekowych i obejmować przede wszystkim:

- Kontynuowanie programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji, ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej, ośmieszania i poniżania. Zwiększanie wiedzy w zakresie sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych oraz reagowania wobec zachowań agresywnych, co pozwoli młodym ludziom na swobodne funkcjonowanie w środowisku rówieśniczym. Ponadto niezbędnym jest zwrócenie uwagi na rolę osoby krzywdzącej oraz tego jak bardzo silnie jej działanie może wpłynąć na psychikę ofiary, szczególnie w tak młodym

wieku. Posiadanie przez uczniów wiedzy w tym zakresie będzie miało również pozytywny wpływ na kształtowanie zachowań rzutujących na ich samoocenę oraz pewność siebie.

- Rozpowszechnianie informacji na temat instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy, gdyż jak wskazują wyniki badania duża grupa uczniów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

VII. Problem cyberprzemocy wśród uczniów

Główne wyniki badania

A. ZJAWISKO CYBERPRZEMOCY WŚRÓD UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ I UCZNIÓW LICEUM:

- Zdecydowana większość badanych wie czym jest cyberprzemoc.
- Ankietowani potwierdzili przypadki, w których osobiście doświadczyli cyberprzemocy, gdyż ktoś zrobił im zdjęcie lub nakręcił film wbrew ich woli. Takie sytuacje zostały potwierdzone przez 55,80% uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 35,53% uczniów liceum.
- Część uczniów przyznała się do ośmieszania lub szantażowania kogoś przy użyciu urządzeń elektronicznych. Takie przypadki potwierdziło 19,47% uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 22,37% uczniów liceum.
- Wielu ankietowanych zadeklarowało zawieranie znajomości przez Internet. Wśród uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum do tego typu działań przyznało się 67,61% badanych, a w grupie uczniów liceum 69,74%.

B. POSTAWY UCZNIÓW WOBEC ZJAWISKA CYBERPRZEMOCY:

- Zarówno młodsi jak i starsi uczniowie najczęściej przejmują się występowaniem cyberprzemocy i szukają pomocy.
- Niepojęty jest wynik, iż wielu uczniów nie zna ani jednej instytucji udzielającej pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 46,83% uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum oraz 48,68% uczniów liceum.

Wnioski i rekomendacje

Część badań dotycząca zjawiska cyberprzemocy wskazuje, iż jest to problem dotyczący również uczniów szkół z terenu gminy Piastów. Warto zatem pracować z młodzieżą nad wrażliwością wobec cyberprzemocy oraz poszerzać ich wiedzę na temat tego jak odpowiednio reagować w sytuacji zetknięcia się z tym zjawiskiem. Nauczyciele

i rodzice powinni podpowiadać swoim dzieciom, gdzie zgłaszać się, gdy jest się ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy, gdyż bardzo wielu uczniów deklaruje brak wiedzy w tym temacie.

Należy także zwrócić uwagę, że wielu uczniów deklaruje zawieranie znajomości przez Internet. Profilaktyka współczesnych zagrożeń dotyczących korzystania z mediów powinna zatem obejmować zagadnienia radzenia sobie z zaskakującymi czy też niebezpiecznymi zachowaniami nieznanych osób spotkanych w sieci. Ponadto istotnym jest uświadamianie zagrożeń czyhających w Internecie, gdyż wraz z wiekiem zmienia się cel wykorzystywania sprzętów elektronicznych i uczniowie zaczynają coraz częściej przeglądać portale społecznościowe, strony poświęcone rozrywce oraz uczestniczyć w grach w wirtualnym świecie. W związku z tym ważne jest przekazywanie dzieciom wiedzy na temat m.in. racjonalnego korzystania z mediów czy ochrony swojej prywatności i danych osobowych.

Reasumując powyższe, w ramach działań profilaktycznych zaleca się:

- Realizowanie programów profilaktycznych dotyczących zagrożeń w sieci. Ułatwianie dostępności informacji na temat niebezpieczeństwa, jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie.
- Realizowanie projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej z naciskiem na jej nową formę jaką jest cyberprzemoc. Ważnym jest podejmowanie działań ukierunkowanych na poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń związanych z cyberprzemocą oraz kształtowanie wrażliwości wobec takiego zjawiska. Posiadanie takiej wiedzy sprawi, że uczniowie nie będą obojętni wobec takiej formy przemocy, a co więcej będą potrafili w odpowiedni sposób na nią zareagować.
- Ułatwianie dostępności informacji na temat organizacji czy serwisów internetowych pomagających w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.